

## HANDLEDSTRÄNING!

Coachen tipsar!

## Därför valde jag ställning

Louise Gunnarsson berättar





## Först några ord från verkligheten måndag morgon efter en långhelg.

Någonstans i morgonrutinerna infinder det sig ett konstruktivt kaos som vi ska försöka hantera. Projekt som ska starta eller i bästa fall försöka avslutas inom utsatt tid. Material som inte finns på rätt ställe, fordon som ska till verkstan som "någon" glömt bort tiden för. Personal som inte har dykt upp eftersom de "troligtvis" vabbar eftersom deras barn var sjuka redan före helgen. Nyanställda som står i hallen med mössan i hand och frågar om vi minns att det var i dag som hen börjar hos oss.

Lägg till detta ett antal arbetsberedningar och riskbedömningar som är i akut behov att genomföras, fallskyddsutrustning som behöver besiktas, möten bokas, medarbetarsamtal genomföras.

För att inte tala om lagkraven från myndigheter och föreskrifter.

Hur klarar vi egentligen vardagen utifrån verkligheten? Grunden i varje enskilt företag ligger det en struktur som klarar att hantera vardagens utmaningar samtidigt som det hela tiden dyker upp nya. Många av "vardags" utmaningarna löser vi genom ett väl fungerande systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) och ett utarbetat verksamhetsledningssystem som är anpassat för vår verklighet.

Jag är övertygad om att merparten av oss medlemsföretag redan har detta hos oss och då dyker nästa fråga upp. Om vi redan har företags struktur varför är det inte fler som ansöker om auktorisation? Eftersom vi redan uppfyller en stor del av kriteriekraven!

En del i svaret ligger givetvis i våra beställares kravbild, nu är jag övertygad om att de kommer att börja ställa kravet på innehav av auktorisation i upphandlingar. SCA gjorde det för ett par år sedan och EON gjorde det nyligen.

Ni som fortfarande funderar på att ansöka men inte tagit steget än kan jag rekommendera er att göra detta. En del av er kommer förmodligen inte att möta dessa beställare och dess kravbild, men fortfarande finns den största motivationen kvar!

Vår egenutveckling och mervärdet till kunden! I och med att vi uppfyller kriteriekraven till auktorisationen så förverkligar vi en del av målsättningen med att driva ett företag. Strukturen finns där redan så kvar ligger utbildningskravet och då kommer jag onekligen in på min gamla lärares ord "utbildning är inte tungt att bära så ta tacksamt emot informationen"

*Trevlig sommar med vänliga hälsningar  
Anders Strömbäck*



10



20

### INNEHÅLL

Ordförande har ordet	2
Årsstämman 2017 – föreningen växer	4
<i>Ställningsaktuellt undersöker:</i>	
Hur skyddar du din mobiltelefon?	6
Skyddsräcke vid takarbete – AFS 2013:4 30 §	9
De tränar räddning – hängande i linorna	10
Helaren från Norrbotten	13
Handledsträning	14
Revisionen lyfter auktorisationen	17
Därför valde jag ställning	20
STIBs inplanerade kurser	26
Lösning korsord 2/2016	29
Korsord	31

Ställningsaktuellt  
Ansvarig utgivare: Anders Strömbäck

#### REDAKTIONEN

Ingela Stjernberg, Håkan Carlsson, Daniel Pernikliski

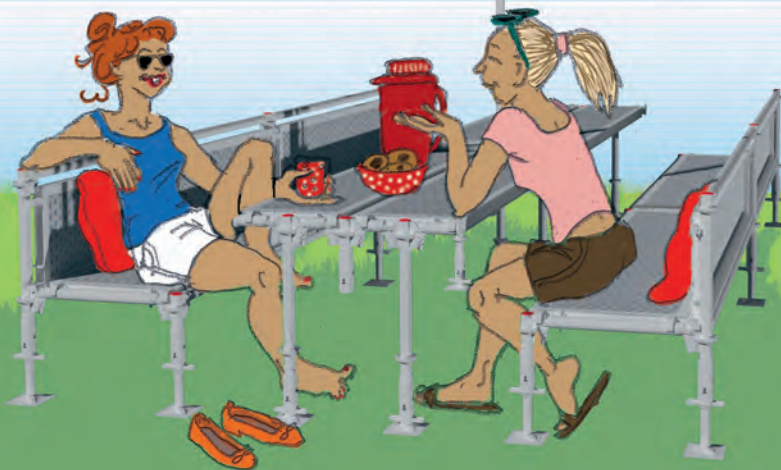
Annonsering, annonsmaterial samt manuskript avsedda för publicering i tidning sändes under adress:

Ställningsaktuellt  
Tel: 0456-33 30 95  
Gesällvägen 2  
294 77 SÖLVESBORG

E-post: info@stib.a.se  
STIB på internet: www.stib.a.se

Produktion/Tryck:  
Holmbergs i Malmö AB  
Tel: 040-660 66 00  
Tidningen skickas till medlemsföretagen för distribution

Glad sommar önskar 



[www.pluseight.net](http://www.pluseight.net)





# Årsstämman 2017 – föreningen växer

Rekordmånga deltagare fyllde konferenssalen på Scandic Opalen, i ett soligt Göteborg, när den 31:a årsstämman i STIBs historia ägde rum. På plats till stämmans öppna del fanns bland andra Arbetsmiljöverket och Sveriges byggindustrier.

Ordförande Anders Strömbäck hälsade 131 deltagare från 49 olika företag välkomna till stämman, och konstaterade att intresset för årsmötena roligt nog fortsätter att växa.

Nyttillskott till styrelsen var Jonas Carlsson som valdes in som suppleant. Till valnämnden valdes Håkan Jansson in som ledamot och Kjell Sundlin som suppleant. I övrigt valdes de som inte hade tid kvar på sin mandatperiod om till sina respektive positioner.

Höstmötet som tidigare var planerat att äga rum i Skopje har blivit flyttat till Milano, på grund av problem med bokningar. Samtidigt bestämdes att höstmötet 2018 kommer att vara i Edinburgh.

Fem nya medlemmar togs upp på scenen och hälsades välkomna till föreningen. Nu har STIB inte mindre än 135 medlemmar utspridda över hela landet och representerar drygt 80% av alla som är yrkesverksamma inom ställningsbyggnad.

Åke Norelius och Jörgen Conradsson från Arbetsmiljöverket försökte förtydliga 30§ i AFS 2013:4. Där står att en ställning som används vid skydd mot fall ska vara så stark och så väl förankrad att den klarar de krafter som kan uppkomma om någon person faller mot den. Men vad det innebär kan vara svårt att veta. De krafter ställningen måste klara, och hur tätt räcket måste vara, beror på hur mycket arbetsområdet (oftast taket) lutar. För att veta att

ställningen klarar det som krävs behöver man göra tester och provdra förankringarna.

Testerna kan inte göras på plats utan kräver en testmiljö, vilket kan vara svårt för en ställningsfirma att ordna med. Förhoppningsvis är det här något som leverantörerna kan stå till tjänst med.

Åke Norelius pratade också om en problematik som finns när man använder konsoler till murarställningar. Enligt reglerna måste de ha samma lastklass som det övriga bomlaget. Något som är svårt att uppnå med konsoler över 30 cm. Från branschen menar man att konsolen egentligen inte behöver samma lastklass, då den inte används för att bära material utan är





Styrelseledamöter 2017:	
Ordförande:	Anders Strömbäck (omval)
Vice ordförande:	Roger Björk (omval)
Ledamot Kassör:	Alf Samuelsson (omval)
Ledamot:	Fredric Weinö (ett år kvar på mandatperiod)
Ledamot:	Mattias Dahlgren (ett år kvar på mandatperiod)
Ledamot:	Sven Le Vau (omval)
Ledamot:	Hans J Pettersson (ett år kvar på mandatperiod)
Ledamot:	Ruzdija Sabovic (ett år kvar på mandatperiod)
Suppleant:	Hans Hermansson (omval)
Suppleant:	Jonas Carlsson (nyval)
Revisor:	Carl-Göran Grönvik (omval)
Revisorssuppleant:	Rolf Strindberg (omval)
Valnämnd	
Ledamot:	Robert Kalsås (ett år kvar på mandatperiod)
Ledamot:	Håkan Jansson (nyval)
Suppleant:	Kjell Sundlin (nyval)

till för att en person ska kunna stå på den och arbeta. Arbetsmiljöverket förstår problemet och ska se över om det går att införa andra regler just för murarställningar.

Hur långt arbetsgivarens ansvar sträcker sig var någonting Lars-Erik Jonason från Sveriges Byggindustrier och Pia Lindqvist från Arbetsmiljöverket diskuterade. Något som egentligen inte går att svara på utan måste prövas från fall till fall. De pratade om vikten av att ha en god säkerhetskultur på företaget, och det får man bland annat genom att föregå med gott exempel. Om man som arbetsledare besöker ett bygge är det viktigt att man klär sig precis enligt byggets krav, även om det bara är ett kort besök, annars sänder man ut signaler till de anställda om att det är okej att strunta i säkerheten. Att ett dåligt beteende får följder är också viktigt. Även om det är företaget som får böter om en anställd exempelvis har struntat i sele, måste beteendet få konsekvenser i form av varningar och slutligen avsked. Också där sänder man ut signaler att man tar allvarligt på säkerheten.

Försäkringsfrågan är viktig för ett ställningsföretag så att det har rätt skydd när

olyckan är framme, men det är också en ganska kostsam apparat. Lars Jönsson från försäkringsförmedlarna Max Matthiessen menade att de allra flesta företag betalar på tok för höga premier för sina försäkringar. Med rätt strategi kan de få ner sina kostnader med nästan hälften. Som exempel pratade han om att nästan alla ställningsföretag betalar samma höga premie rätt igenom för sin verksamhet, eftersom det är ett jobb med potentiellt stora risker. Men det man glömmer är att bara en del är riskfyllt, nämligen själva monteringen, medan uthyrningen av ställningen är utan risker. För det här bör man betala två olika premier.

Vill man som företag få hjälp med att maximera sin försäkring kan man kontakta Lars Jönsson på 0705-955586, [lars.jonsson@maxm.se](mailto:lars.jonsson@maxm.se).

Stämman avrundades med en föreläsning av Ewa Wigenheim, grundaren av ABBA-museet. Hon pratade om hur mycket stress som finns i våra liv och hur viktigt det är med återhämtning. Bara att ta korta andpauser gör jättemycket. Hon jämförde den korta pausen med när man startar om

en dator – systemet nollställs och så börjar man om med ny kraft.

*Text och bild: Daniel Pernikliski*



Som ställningsbyggare får man vanligtvis vara utomhus många timmar av dagen. Det är en av de största fördelarna när det är fint väder – man missar inte många soltimmar. När det är dåligt väder är det en av de största nackdelarna – man missar inte många regntimmar heller. Oavsett väder är det ett fysiskt jobb och Ställningsaktuellt har ställt frågan till yrkesaktiva hur de bäst skyddar sin mobiltelefon, mot väta, fall, grus, damm och stötar. Här listar vi de fem vanligaste metoderna som ställningsbyggare har nämnt, i popularitetsordning.

### 1. I benfickan

Den metod som har nämnts oftast är att förvara mobiltelefonen i benfickan på byxorna, med skärmen in mot kroppen. Där verkar den vara väl skyddad, oberoende om man kombinerar det med något skydd på telefonen. En del har inget annat skydd och tycker att det fungerar bra ändå. Somliga har bara mobiltelefonen i benfickan när de jobbar med något utsatt moment, medan andra bara har den där om det är någorlunda skapligt väder. Regnar det förvarar de telefonen i bilen. Många har ett skyddande fodral av något slag, vissa plockar bara upp telefonen om de befinner sig på en plan yta.

### 2. Fodral/skal

Någon form av skyddande fodral är ett effektivt sätt att hålla telefonen i bra skick under lång tid. Många väljer att kombinera det med att förvara telefonen på ett säkert ställe på kroppen, vanligtvis i benfickan. De skyddande fodral som har nämnts är kraftiga läderfodral och fodral med gummiinslag. En del skydd är framtagna för att tåla både väta, damm och stötar. De går att använda utan att man tar ut telefonen ur fodralet. För den som får i uppdrag att bygga ställning på havets botten kan det vara värt att veta att vissa fodral bara är vattentäta ner till 60 meter.



### 3. Lämna den i bilen/skåpet

Många tycker att mobiltelefonen inte har någonting att göra uppe på en ställning och lämnar kvar den i bilen. Utan att vara expert i ämnet kan man nog påstå att det är den överlägset säkraste metoden att skydda mobilen. Vissa har den bara där när vädret är dåligt, medan andra lämnar den där därför att de inte har någon firmatelefon. De tycker att det inte finns någon anledning att utsätta sin privata telefon för slitage. Det finns de som tycker att man måste lämna ifrån sig mobiltelefonen för att kunna jobba effektivt. En del tycker att det är viktigt att kunna bli nådd, men att det räcker om de jobbar tillsammans med någon som har telefonen med sig.

### 4. Stöt- och vattentåliga telefoner

Det ska erkännas att undertecknad var en av dem som trodde att fodralen helt hade tagit marknaden för de stöt- och vattentåliga mobiltelefonerna. Det kunde inte vara mer fel. Så fort man gör lite research står det klart att det finns hur många modeller som helst att välja bland. Vissa modeller kostar mer än dubbelt så mycket som en iPhone, men i tester klarar sig modeller i samma prisklass minst lika bra som värstingarna. De här telefonerna är lite klumpigare än ”vanliga” telefoner, men om

de används dagligen i arbetet kan det vara väl investerade pengar. En del telefoner är bara vattentäta och kan då kombineras med ett stöttåligt skal för att ge fullgott skydd.

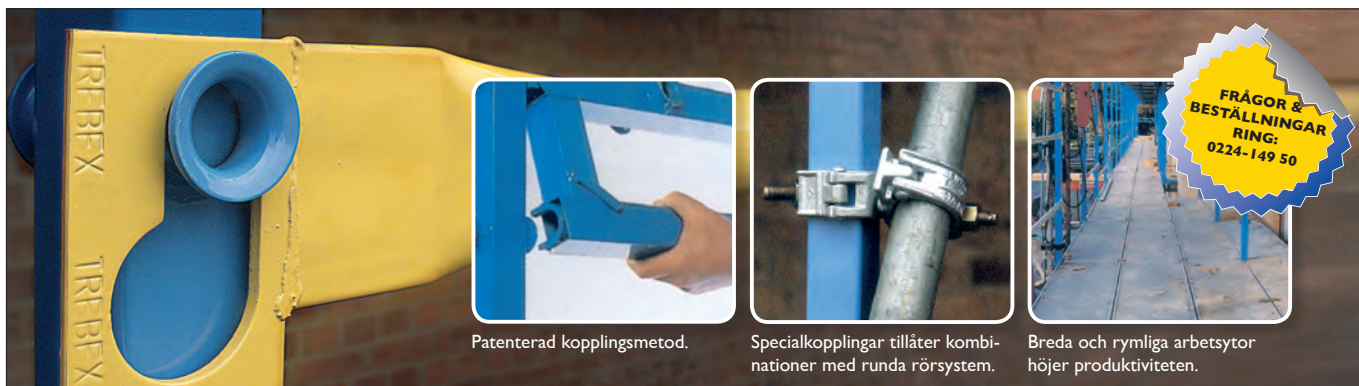
### 5. I framfickan

Flera tycker att telefonen klarar sig bra i framfickan på byxorna. Inte i den hängande fickan, utan den närmast kroppen. Vissa har inte ens något skydd på sin telefon. Någon har den i en strumpa om det är dåligt väder, någon flyttar över den till benfickan vid klättring, av bekvämlighets-skäl. En svarande (som därmed inte får en egen kategori) flyttar runt telefonen efter årstid. Det kan vara i fickan på jackan vintertid och i bilen sommartid.

*Text: Daniel Pernikliski*







Patenterad kopplingsmetod.

Specialkopplingar tillåter kombinationer med runda rörsystem.

Breda och rymliga arbetsytor höjer produktiviteten.

## Modern. Effektiv. Säker.

### Tänk dig en...

...modern, banbrytande byggnadsställning baserad på fyrkantsrör där samtliga bomlag förses med gångplan direkt från start, vilket avsevärt höjer produktiviteten.

...byggnadsställning som består av få och lätta detaljer vilket leder till låg vikt och effektivitet både när det gäller att bygga och riva. Ställningen är speciellt konstruerad med tanke på kort monterings- och demonterings- och ergonomi.

...byggnadsställning som har en stabil och säker konstruktion. De breda och rymliga arbetsytorna höjer produktiviteten för användarna och systemets släta gångplan eliminerar farliga snubbelkanter.

Modern, effektiv och säker – det är TREBEX byggnadsställningar.

#### STÄLLNINGSBOLAGET TREBEX AB

Tel: 0224-149 50  
Fax: 0224-150 09  
E-post: info@trebex.se

[www.trebex.se](http://www.trebex.se)



# PETEX Täck

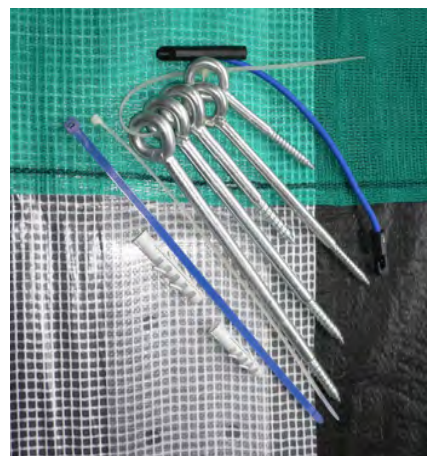
- ✓ Bredare sortiment
- ✓ Effektivare leveranser
- ✓ Hämtdepåer  
Malmö - Stockholm - Sundsvall

Ring Peter, 070-424 35 45, eller besök vår hemsida.  
Välkommen!

**P.S.P.** Speditionsvägen 27, 142 50 Skogås  
petex@pspinternational.se  
INTERNATIONAL AB www.pspinternational.se

# PETEX Täck

Ett väderskydd av högsta kvalitet för  
alla typer av byggnadsarbeten



Fråga alltid P.S.P. om  
Petex® Täck väderskydd och tillbehör!



# QSR Modul

**FLEXIBEL** fasad och industriställning – **STARK** stabil med inbyggd avsträvning

**SÄKER** hand- och knäräcke i ett – **SNABB** inga horisontaler eller diagonaler

**LÄTTARE** dubbelräcket ersätter två horisontaler och diagonaler

**EKONOMISK** kortare monterings- och lägre inköpskostnad



**Inga Horisontaler eller Diagonaler**



## NORDIC SCAFFOLD

Nordic Scaffold AB

Importgatan 19, 422 46 Hisings Backa. Tel 070-742 51 45.  
stefan@nordicscaffold.se • www.nordicscaffold.se



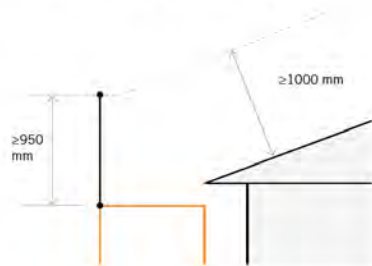


# Skyddsräcke vid takarbete – AFS 2013:4 30 §

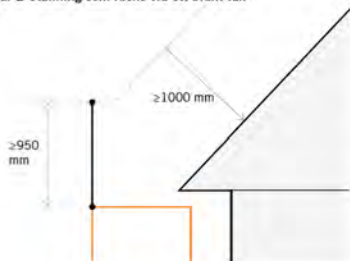
Det är mycket vanligt att uppföra en ställning till en takfot eller takkant och där ställningens skyddsräcke även ska utgöra skydd mot fall från taket. Kravet på skyddsräcket skiljer sig då ofta något åt från kraven på ett skyddsräcke för ställningar. I ställningsföreskriftens 30 § skriver verket ”En ställning som används som skydd mot fall från en angränsande konstruktion, ska vara så stark och så förankrad att den med betryggande säkerhet kan fånga upp de personer som kan falla mot den”. I följande text ges en vägledning hur skyddsräcket kan utformas.

Viktigt att veta är att höjden på skyddsräcket då ska vara minst 1 m, denna höjd ska mätas vinkelrätt mot takytan. Samtidigt ska räckeshöjden även uppfylla det som krävs för ställningen, det vill säga vara minst 950 mm över arbetsplan. Det blir alltså det mått som innebär det högsta räcket av de två kraven som avgör hur räcket ska utformas. Några exempel visas i figur 1-3.

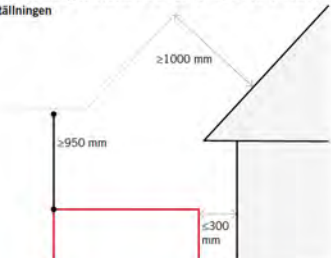
Figur 1 Ställning som räcke vid ett flackt tak



Figur 2 Ställning som räcke vid ett brant tak



Figur 3 Ställning som räcke vid ett brant tak, där man även utför arbete på ställningen



Det är också viktigt att räcket i övrigt är korrekt utformat, särskilt om det ska skydda från fall vid arbete på lutande taktytor. Ett normalt räcke på en ställning är endast dimensionerat för statiska laster, och kan endast användas som skydd mot fall från tak vid takfallslutningar upp till 10°. Vid större lutningar kommer dynamiska laster

att uppstå om någon faller mot räcket, och därför ställs högre krav på dessa räcken, då behöver räcket även kompletteras så att öppningarna i det blir mindre. För att förvissa dig om att ställningen och ställningens räcke kan ta upp de laster som kan uppkomma vid ett fall kan du behöva kontrollera detta med tillverkaren.

## Tips!

Standarden för ställningar anger inga laster som skyddsräcket ska dimensioneras för, om de ska skydda mot fall från andra ytor än från ställningens arbetsplan. Däremot finns det en annan standard som kan tillämpas (SS-EN 13374:2013 Temporära skyddsräckessystem – Specifikationer, Produktkrav och Provningsmetoder), denna standard är i grunden inte skriven för räcken på ställningar utan för temporära räcken som fästs vid tak, valvkant eller dylikt. Den innehåller skyddsräcken i tre klasser (A, B och C), beroende på taklutning och höjdskillnad. En beskrivning av de olika klasserna finns i tabell 3. Det är

viktigt att kunna visa att ställningen och skyddsräcket kan uppta de laster de kan utsättas för, då kan en provningsrapport på svenska vara tillräckligt. För medlemsföretag finns SS-EN 13374:2013 att tillgå i STIBs abonnemang på SIS e-nav, för inloggningssuppgifter kontakta kansliet.

## Viktigt!

Den maximala storleken på öppningar i ett räcke varierar mellan de olika klasserna, och uppgår till 250 mm för klass B och 100 mm för klass C. För klass A är värdet detsamma som för räcken på en ställning, det vill säga 470 mm. För vissa ställningsfabrikat finns framtagna nätkonstruktioner som ger motsvarande skydd som för klass B eller C, kontrollera detta med tillverkaren av det ställningssystem du använder.

*Text och bild: Hämtade ur Arbetsmiljöverkets skrift H456 ”Säkra Ställningar, Vägledning till Arbetsmiljöverkets föreskrifter om ställningar, AFS 2013:4*

Tabell 3 Skyddsräckesklasser beroende på lutning och höjdskillnad\*

Klass	Dimensionerad för typ av belastning	Avsedd för lutning*, °	Maximal höjdskillnad**, m
A	Statisk	0–10°	obegränsad
B	Statisk och dynamisk***	0–30°	obegränsad
B	Statisk och dynamisk***	30–60°	2 m
C	Dynamisk***	30–45°	obegränsad
C	Dynamisk***	45–60°	5 m

\*Lutningarna avser den yta man arbetar på, och är tagna från standarden.

\*\*Här avses höjdskillnaden mellan platsen där arbetstagaren kan stå (till exempel en bit upp på ett tak) och punkten där räcket är infäst.

\*\*\*Den dynamiska lastens storlek varierar mellan klasserna B och C.





## Vad är olyckornas orsak?

Magnus Stenberg, forskare vid Luleå tekniska universitet, konstaterar i en färsk studie att den svenska byggbranschen i ett internationellt perspektiv ses som ett föredöme vad gäller arbetsmiljön. Men kvar finns mycket att göra. Av de allvarliga arbetsplatsolyckorna i byggbranschen, som Stenberg studerat, så hör fall- och halkolyckor till de vanligare.

– Personfaktorer som ålder och attityd och inställning till säkerhet påverkar riskerna liksom den säkerhetskultur som präglar arbetsplatsen. Det finns också ett klart samband mellan stress och allvarliga olycksfall. Arbetsledningen måste gå i bräschen och ge säkerhetsfrågorna högsta prioritet. Ett väl fungerande förebyggande arbete för hälsa och säkerhet är starkt kopplat till god planering av arbetet på arbetsplatsen i övrigt och olycksfallsriskerna, sammanfattar Stenberg.

Räddningsövning. Ställningsmontörerna Tobias Forsell och Patrik Pävärinta frar sig ner.



# De tränar räddning, hängande i linorna

Byggbranschen är olycksdrabbad och säkerhetstänkandet kan förbättras.

– Men generellt blir det bättre och bättre, säger Joakim Tunje som säkerhets- och räddningsutbildar.

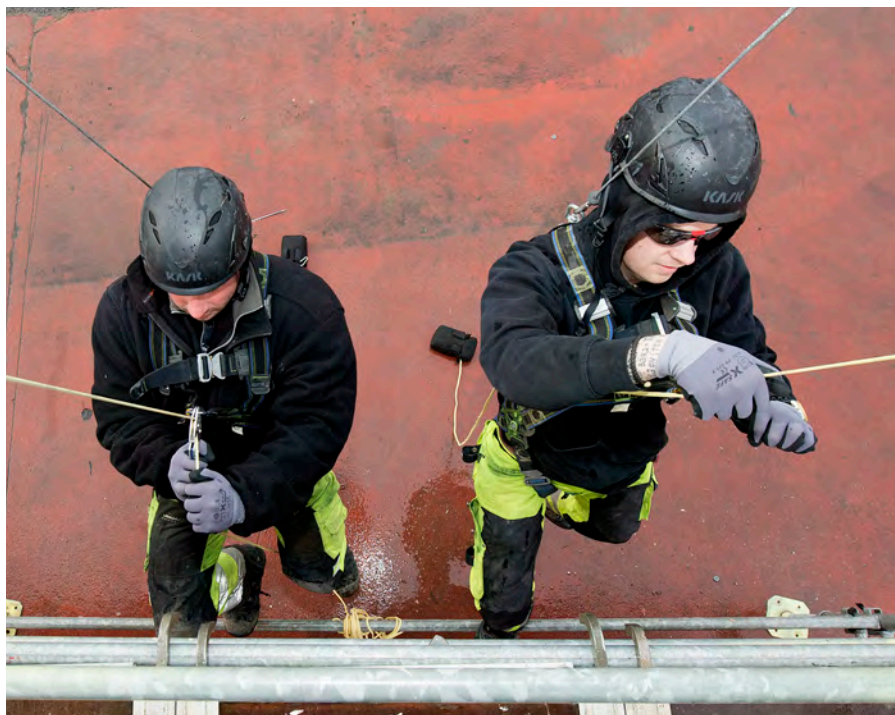
En fredagsmorgon i mars har företaget Hermansson Byggställningar i Falkenberg monterat en ställning vid sitt kontor på Smedjeholm, för att drilla sina anställda i räddning hängande i sele.

– Det är ingen utbildning som krävs, men den är efterfrågad av montörerna själva och vi tycker att det är viktigt att ge den, säger Niklas Håkansson, administratör i företaget.

Utbildaren Joakim Tunje från företaget Cresto i Halmstad instruerar hur man firar sig ner, fäster draglinor och kan vinscha in en kamrat som skadad eller kanske medvetslös blivit hängande i sin säkerhetssele. Ett inte osannolikt olycksförlopp för ställningsmontörer i arbete.



Utrustningen på plats. Patrik Päivärinta och Johan Andreasson handleds av Joakim Tunje (till höger).



Säker nedfart. Ställningsmontörerna Claes Johansson och Petter Widgren under räddningsövningen.

– Tack och lov har vi här på företaget varit förskonade från allvarliga olyckor. Det är viktigt att hålla säkerhetstänkandet högt och motverka en machokultur som gör att man ibland blir oförsiktig, säger Anders Hermansson som började i företaget med sommarjobb i tonåren.

Numera, vilket ju framgår av namnet, äger han företaget med 30 anställda och 25 miljoner kronor i årsomsättning.

## Boom i byggbranschen

Hermansson Byggställningar monterar ställningar i en byggbransch som upplever en boom, och under de senaste två veckorna har fyra nya ställningsmontörer anställts i företaget.

Men byggbranschen är också en olycksdrabbad verksamhet. 45 personer miste livet i arbetsplatsolyckor i Sverige under fjolåret, nio av dem inom byggbranschen (som tillsammans med transportsektorn är värst drabbad). Enligt arbetsmarknadens försäkringsstatistik inträffar det årligen cirka 6000 arbetsplatsolyckor inom byggbranschen i Sverige, där 2000 är av

allvarligare karaktär och leder till sjuk-skrivning i minst en månad eller till en bestående skada.

Byggbranschen försöker dock kraftsamla, med en ambitiös och möjligen omöjlig vision om att ”hålla nollan”, förebygga alla allvarliga olyckor.

Och utbildningsdagen hos Hermansson Byggställningar är ett exempel på hur enskilda företag håller igång säkerhetsarbetet.

## Byggbranschen försöker kraftsamla, med en vision om att förebygga alla allvarliga olyckor.

– Jag gillar att företag tar sådana här initiativ, säger Joakim Tunje, säkerhets- och räddningsutbildare på Halmstadföretaget Cresto som konstruerar och utvecklar fallskyddsutrustning.

– Jag jobbar med utbildning på heltid, både i Sverige och utomlands. Senare i vår ska jag iväg till Jordanien. Och även om säkerhetstänkandet varierar stort, så går det absolut åt rätt håll, säger han.

Patrik Päivärinta från Slöinge, en veteran bland ställningsmontörer, är en av dem som övar denna dag, hängande i byggställningen.

– När jobbet är som mest riskfyllt? Jag skulle säga i snö och regn, och det är ju inte så konstigt.

Han har jobbat 17 år som ställningsmontör, de senaste tre-fyra hos Hermansson.

– Det var en tillfällighet att jag blev ställningsmontör. Jag var arbetslös, efter att ha jobbat med det mesta från lackerare till pizzabagare. Jag satte mig med telefonkatalogen och ringde olika arbetsgivare från A till Ö. Jag kom till bokstaven G, när jag fick napp hos en ställningsfirma, säger han.

Han jobbade sedan som resemontör, från Malmö i söder till Pajala i norr, innan han kom till Hermansson och nu jobbar mer på en halländsk hemmaplan.

– Det är en tilltalande frihet i det här arbetet, säger Päivärinta som även varit 120 meter upp i luften och monterat ställningar vid tornet på en norsk oljeplattform.

Nu är det, om någon till äventyrs tror det, inte ett jobb som man går rakt in i. Företagen måste se till att ge nya montörer en utbildning, och först efter 4 200 timmars arbete som lärling, två-tre år, är montören redo för ett självständigt arbete.

*Text: Håkan Bergström (artikeln är ursprungligen publicerad i Hallands Nyheter).*

*Fotograf: Ola Folkesson*



Instruktioner. Claes Johansson på Hermansson Byggställningar instrueras av utbildaren Joakim Tunne.

# God stämning i årets avtalsrörelse

Årets avtalsrörelse präglades av god samtalston mellan parterna. Skärpta regler för utländska arbetsgivare, samarbete av löneformer och skärpt huvudentreprenörskap, var några av de svårösta frågor som blev upplärade.

Inför årets avtalsrörelse var båda parter överens om att det inte gick att fortsätta med det hårda tonläge som rådde förra året, som slutade i strejk. Den här gången var man fast beslutet om att hitta gemensamma lösningar, även i frågor där parterna står långt ifrån varandra.

– Vi har lyft blicken och varena gång vi har ramlat ner i allt det där som inte funkar har vi dragit upp varandra och sagt att ”nej, fokus är att vi måste göra branschen attraktiv”, säger Johan Lindholm, ordförande för Byggnads.

Ackordslönens framtid var det som utlöste strejken förra året. Nu har man tillsatt en gemensam arbetsgrupp som ska se över lönereglerna, för att hitta former som fungerar mer friktionsfritt.

Lägstalönen har länge varit en fråga där parterna varit riktigt oense, men nu har man lyckats enas om 166,50 i timmen. Det innebär att de utländska arbetarna, som saknar svenskt yrkesbevis, lägst får 88 procent av 166,50. Byggnads har tidigare hävdade att många av dem borde ha full lön, trots avsaknaden av yrkesbevis. Nu införs en regel om att den som har minst sex års yrkeserfarenhet ska vara fullbetald, vilket även gäller svenska arbetare.

– Det tror jag ger större jämlikhet och minskar risken för diskriminering, säger Mats Åkerlind, förhandlingschef på Sveriges Bygginstrumenter.

Byggnads har länge kämpat för en skärpning av huvudentreprenörskapet, och nu kommer de att få ökad insyn i byggenas entreprenadkedjor.

– Det kommer att underlätta enormt, säger Johan Lindholm.

*Arbetet*



# Helaren från Norrbotten

Med rötterna i elitidrotten och utbildning i allt ifrån massage till mental träning har Anneli Selberg koll på det mesta som rör vårt välmående. I en serie artiklar kommer hon att ge friskvårdsråd som är speciellt anpassade för ställningsmontörer.

Idrottsmassör, mental coach, personlig tränare, hälsovägledare, reiki master och certifierad massör – Anneli Selberg har jobbat med friskvård i mer än 20 år och gillar att jobba med hela människan. I sitt arbete träffar hon allt ifrån elitidrottare till kroppsarbetare, kontorsfolk och gravida.

Hon har själv en bakgrund som elitidrottare och intresserade sig tidigt för människokroppen, men också för hur kropp och själ hänger ihop.

– Jag jobbade redan som personlig tränare och gruppträningssinstruktör när jag utbildade mig till massör. Som fotbollsspelare tränade jag hårt och när jag fick massage kände jag själv massagens fysiska och mentala effekt. Den ville jag dela med mig av till andra, säger Anneli och berättar att helandet i händerna finns nedärvt i generationer i hennes släkt.

– Mamma var sjuksköterska och jobbade mycket med massage, liksom mormor och mormormor.

Hon växte upp i Harads i Norrbotten men flyttade tidigt söderut och hann med att bo i Umeå, Göteborg och Stockholm innan hon återvände till Norrbotten och bosatte sig i Luleå.

– Jag har också varit med och byggt upp en spaverksamhet på Maldiverna och hunnit jobba i ett proffsboxningsstall i Miami. Det var Angelo Dundee, som tidigare var Mohammed Alis tränare, som drev det stället, berättar Anneli.

Sin utbildning i mental träning fick hon av gurun Lars-Erik Unestål, som bland annat coachat hockeylandslaget och lag i elitserien.

– Lars-Erik berättade om hur han coachat Färjestad EFTER att de tagit SM-guld. Han påpekade att laget inför nästa säsong skulle hamna i en kris. Pressen på dem var stor och hur skulle de kunna leva upp till förväntningarna? Det slutade med ännu en guldmedalj! Jag är övertygad om att det fysiska och psykiska hänger tätt ihop och jobbar själv därför med helheten genom att kombinera all min kunskap, säger Anneli.

*Text och foto: Birgitta Lindvall Wiik*

## FAKTA

**Namn:** Anneli Selberg

**Ålder:** 41

**Bor:** I en by utanför Luleå

**Yrke:** Certifierad massör hälsopedagog, personlig tränare, reiki master i företaget Kroppsbalans.

**Familj:** Maken Krister, 36, Rasmus, 10 och Emil, 9 månader, schäfern Bolt.

**Tränar:** Slalom och golf

Har du tappat greppet om styrkan i din handled? Handleder-  
na utsätts för stora påfrestningar i jobbet som ställningsmon-  
tör och det är lätt att drabbas av belastningsskador.

**Har inte ställningsarbetare redan starka handleder?**

– Ja, men den som jobbar med ställningsarbete belastar handlederna väldigt mycket. Då är det lätt hänt att man lyfter med fel teknik och då drabbas man av skador och inflammationer som i sin tur ger en försvagad handled. Det gäller att alltid tänka

på att lyfta med raka handleder. Tung belastning med vinklad handled leder till problem.

**Går det att återfå styrkan i försvagade handleder?**

– Styrkan går att träna upp. Har du haft problem med musarm eller tennisarm måste du vänta tills den akuta inflammationen

lagt sig. Sedan kan du med enkla övningar börja träna upp styrkan. Kombinerar du stärkande övningar med massage får du en snabbare läkningsprocess då du får igång cirkulationen på ett effektivt sätt.

**Hur börjar man?**

– Det är viktigt att gå sakta

**STÄRKANDE ÖVNINGAR FÖR HANDLEN:**

**UTGÅNGSLÄGE**



**1A.** Greppa en vikt (lätt hantel eller liten vattenflaska) i varje hand. Lyft armarna rakt ut framför dig, med handryggen uppåt.



**1B.** "Gasa" med händerna, fram och tillbaka, upprepa tio gånger. Övningen stärker muskler, senor och leder på handledens och underarmens ovansidor.



## Anneli Selberg, personlig tränare och idrottsmassör, tipsar om enkla självhjälpsovningar som stärker handlederna, både i förebyggande syfte och när skadan redan har skett.

framåt! Gör övningarna helt utan vikter till en början, sedan använder du lätta vikter. Det behöver inte vara hantlar, du kan fylla tomma 50-centiliterflaskor med vatten. Då får du hantlar som väger cirka ½ kilo vardera. Lyssna till kroppen, känns det bra? Då kan du

fortsätta och på sikt öka belastningen!

### Passar övningarna för alla?

– Ja, så länge du inte har en pågående inflammation eller en nerv i kläm. Egentligen behöver vi alla stärka våra handleder då vi i vårt moderna liv utsätter

dem för onaturliga vinklar och påfrestningar när vi sitter med våra mobiltelefoner.

### Hur ofta ska man göra övningarna?

– Börja med att göra varje övning tio gånger dagligen. När du blir starkare kan du göra tre

set med tio repetitioner varje dag och så småningom öka motståndet/vikten.

*Text och foto:*

*Birgitta Lindvall Wiik*



**2A.** Greppa en vikt i varje hand och lyft armarna rakt ut framför dig med handflatan uppåt.



**3A.** Greppa återigen en vikt i varje hand och lyft armarna rakt framför dig med handflatan uppåt.



**2B.** Rulla in handen mot dig, men behåll armarna raka, precis som i den första övningen. Rulla tillbaka och upprepa tio gånger. Du stärker musklerna på insidan av handleden och undre sidan av underarmen.



**3B.** Vrid runt händerna 180 grader inåt ...



**3C.** ... så att handryggen kommer upp – och vrid tillbaka till utgångsläget. Upprepa tio gånger. Alla små muskler i underarmarna väcks till liv och du får igång en rotation i skuldrorna som är bra för cirkulationen ner i hela armen.



Sockersilo i Örtofta - Sydställningar i Sölvesborg  
Diameter 50 meter, höjd upp till 70 meter

Vi önskar  
er alla en riktigt  
fin sommar!

## HAKI flexibla ställningssystem

Runda, fyrkantiga, rektangulära,  
hängande, flyttbara, låga, höga.  
Det finns alltid en säker och enkel lösning.

HAKI har levererat byggnadsställningar i mer än 60 år.

## Vi kan säkra arbetsplatser

### HAKI – byggnadsställningar och väderskydd för temporära arbetsplatser

**SÄKER** – produktutveckling, kvalitetssäkring och modern produktion

**ENKEL** – ett fåtal grundkomponenter till både ställning och väderskydd

**FLEXIBEL** – teknisk support, utbildning och finansiering

**PRODUKTIV** – effektiviserar ert dagliga arbete



Kontakta oss så hjälper vi dig 044 - 494 00 · 031 - 18 08 60 · 08 - 500 290 45 · [www.HAKI.com](http://www.HAKI.com)





För ställningsbyggare i auktoriserade företag krävs att de är yrkesutbildade, Kamil Dzielecki och Tobiasz Przygoda som fått större delen av sin utbildning i Polen har validerats och kompletteringsutbildats mot kraven för svensk yrkesutbildning.

# Revisionen lyfter auktorisationen

STIB har infört revisioner för auktoriserade företag. E.ON har gått ut med nyheten att de bara kommer att använda sig av auktoriserade företag.

– Jag är övertygad om att det här är jättesteg för ställningsbranschen, säger Håkan Carlsson, kanslichef för STIB.

Ett av de största problemen med STIB-auktoriseringen har varit just bristen på kontroll av företagen. Det har funnits möjlighet att ha ordning på sina papper samtidigt som det inte har efterlevts i verkligheten.

– Det gjordes en medlemsundersökning 2011 där det syntes ett ganska tydligt missnöje med auktorisationen. Man ansåg att det inte gav särskilt många fler jobb och att det var för mycket en pappersprodukt, och i vissa fall har ju inte den kritiken varit obefogad, säger Håkan Carlsson.

De första idéerna för hur revisionen skulle gå till började formis 2014, och sedan dess har man parallellt jobbat med att

hitta lämpliga revisorer och ge dem rätt utbildning. Håkan Carlsson berättar att man i dagsläget har tre revisorer, som i framtiden kommer att utökas till betydligt fler.

– Inledningsvis får revisorer gå en teoretisk dagskurs där de utbildats i vilka krav som finns för att bli auktoriserade, processbeskrivning av auktorisationen och planering och genomförande av revisionen. Därefter har de en praktisk inlärningsperiod där de får gå vid sidan av en mer erfaren revisor, och först därefter får de genomföra revisioner själva.

Även om en revision kommer att genomföras av en ensam revisor kommer de att kunna bolla frågeställningar mellan

varandra. Redan nu har revisorerna tillsammans en väldigt bred kompetens både inom konstruktion och arbetsmiljö.

– När en revision genomförs bestäms först ett datum med företaget för besöket. Samma dag som det bestäms ska företaget skicka in en rad uppgifter till kansliet. Vilka tjänstemän man har, ledande personal, anställda ställningsbyggare, lärlingar, vilken utbildningsnivå alla har, vilka underentreprenörer man använder sig av, kontaktuppgifter till beställare, säger Håkan Carlsson.

Därefter kontrollerar kansliet att uppgifterna stämmer. Man kollar i sina egna register, i BYNs register, och man kollar

även utbildningsnivån på underentreprenörer. Man genomför också intervjuer med beställarna enligt en frågemall.

Före den fysiska revisionen går revisorn igenom alla uppgifter och förbereder sig för besöket hos företaget, som består av platsbesök och intervjuer med ställningsbyggare och intervju på kontoret med ledningen.

Företaget måste i förväg uppge alla pågående projekt, perioden för revisionen och på ett par av dessa gör revisorn stickprov. Där kontrolleras kvaliteten på ställningarna, hur man arbetar, säkerheten, vad man har för rutiner vid överlämning och kontroll av ställningen och så vidare. När revisorn sedan intervjuar ledningen är det lätt att upptäcka eventuella brister, om deras uppgifter om hur arbetet bedrivs inte stämmer överens med ställningsbyggarnas sätt att arbeta.

– En vanlig brist är att företaget har tagit fram ett ledningssystem för hur arbetet ska bedrivas, men så arbetar man inte efter det i praktiken. Då kan vi bidra med tips på hur man kan rätta till problemen.

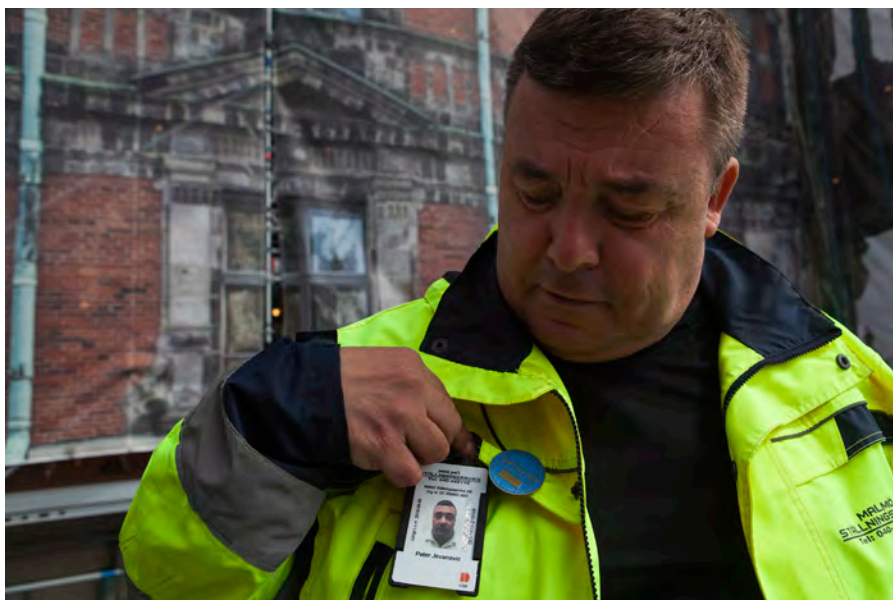
De avvikelser som revisorn upptäcker delas in i olika färgkoder beroende på hur allvarliga de är, gul och röd. Båda färgerna kräver att företagen återkommer inom två månader med en handlingsplan, men med gul räcker det skriftligen, medan röd också kräver ett återbesök. Om företagen inte åtgärdar sina problem blir de av med sin auktorisation.

Revisorn lämnar en rekommendation, men det är auktorisationsnämnden som slutligen avgör om ett företag ska bli auktoriserat eller inte. STIBs auktorisationsnämnd består huvudsakligen av ledamöter från beställarledet. I dagsläget (1/6-2017) har åtta företag reviderats, flera kommer att revideras i sommar och STIB har goda förhoppningar att hinna med alla under året.

– Det här med revisioner kan bli en rejäl statushöjning för yrket ställningsbyggare, och för hela branschen, säger Håkan Carlsson.

Två av företagen som har blivit reviderade i år är Vikströms Byggnadsställningar AB, som ansökte för första gången, och Malmö Ställningsservice AB som varit auktoriserade ända sedan 2009.

För inget av företagen har det varit några direkta svårigheter med revisionen eftersom de båda har ett väl inarbetat kvalitetssystem. Men Peter Jovanovic, VD på Malmö Ställningsservice AB, menar att det är det enda rätta med revisioner och att det krävs för att ge tyngd åt auktorisationen, och för att man inte ska slappna av utan ständigt sträva efter att bli bättre.



*Säkerheten är något Peter Jovanovic på Malmö Ställningsservice AB lägger stort fokus på, det är viktigt att det synkas hela vägen i företaget. Jag kan inte lova guld och gröna skogar om säkerhetsarbetet inte fungerar och revisionerna kommer att synliggöra om det finns brister säger Peter.*

– Vi har aldrig behövt ändra vårt verksamhetsledningssystem, men vi kan alltid bli bättre. Den som säger att den är perfekt lever inte i verkligheten. Man skulle kunna införa en rating för hur man ligger till, exempelvis en siffra mellan ett och tio. Inte officiellt så att det kan användas i tävlings syfte, men internt, som kan sporra företaget att bli bättre, att få en bättre siffra nästa gång, säger Peter Jovanovic.

Det är först på senare tid som de har börjat upptäcka skillnader med auktorisationen. Stora beställare har börjat efterfråga det mer och mer. För ett år sedan var det priset som styrde, menar han, men nu börjar kraven på säkerhet öka. Peter Jovanovic tror att de stora beställarna även kommer att dra med sig de mindre.

Säkerhet är något Malmö Ställningsservice AB fokuserar väldigt hårt på och det smittar av sig till både beställare och personal, berättar Peter Jovanovic.

– Och det synkas hela vägen, så att det inte bara är jag som lovar guld och gröna skogar, det kan vem som helst göra, men i revisionen syns om det bara är snack.

Peter Jovanovic tror att den största utmaningen för alla auktoriserade är kravet på 100% utbildning, eftersom samma krav även gäller på inhyrd personal.

– Det är lättare för de små företagen, men för de stora som ibland behöver hyra in många ställningsbyggare snabbt kan det vara svårt att hitta folk, säger han.

Mattias Vikström, grundare och projektledare på Vikströms Byggnadsställningar AB, tycker att kansliet var väldigt

behjälpligt med feedback när de ansökte om auktorisationen. Även om de förstod frågorna kunde det ibland vara bra att höra precis vad man var ute efter. Och vid besöket hade revisorerna helt rätt approach.

– De ställde relevanta frågor och man kände hela tiden att de var här för att trimma till organisationen och göra den vassare, inte för att hitta fel, säger Mattias Vikström.

Att E.ON beslutat att bara anlita aukto-



*Auktorisationsnämnden består av representanter från beställarledet, i samband med såväl fysiska möten som distansmöten avhandlas bland annat genomförda revisioner.*





riserade företag är inget som Mattias Vikström är direkt överraskad över. Flera stora beställare har varit inne på samma linje tidigare, även om ingen som han känner till har haft det som ett absolut krav. Han tror att andra beställare kommer att ta efter.

– I vilken utsträckning är svårt att säga, men när andra beställare har haft samma sak på lut så brukar det vara så i sådana här sammanhang att de tar efter när någon tar steget fullt ut, säger Mattias Vikström.

Huvudorsaken till att Vikströms Byggnadsställningar AB har auktoriserat sig är just att det har kommit fler och fler förfrågningar från beställare, men det har också varit ett sätt att sätta deras eget interna system på prov

– Vi försöker ligga lite i framkant om auktorisationen skulle bli ett krav. Naturligtvis hoppas vi få fler beställare, men framförallt vill vi behålla de befintliga, säger Mattias Vikström.

För cirka åtta år sedan tog de fram en KMA-plan (Kvalitet, Miljö, Arbetsmiljö) med väldigt mycket hjälp från Arbetsmiljöverket. Sedan dess har den utvecklats under åren från att vara några enkla dokument till att vara fyra fulla pärmar, som de arbetar aktivt med att hålla levande. Känner de att något borde läggas till så gör de det.

– Det ska inte vara några pärmar som står på hyllan och dammar, bara för att man måste ha dem. Vi vill att det ska spegla hur företaget ser ut för stunden, inte hur det såg ut för fem år sen.

Någonting som Mattias Vikström och Peter Jovanovic är helt överens om är att revisionen är ett steg i helt rätt riktning för att ge auktorisationen den tyngd den behöver.

*Text och bild: Daniel Pernikliski*

## Fläskigaste jobbflosklen korad

Visions medlemstidning har röstat fram den värsta arbetsplatsklyschan. Vinnaren blev: ”Jag hör vad ni säger och tar det med mig”.

– För mig är det ett uttryck som i klartext betyder: ”Vad skönt att mötet äntligen är över, nu behöver jag inte bry mig om ert

gnäll, för när det kommer till kritan är det jag som bestämmer”, säger Anders Lundgren, som skickade in det vinnande bidraget till tidningen.

*Arbetarskydd*

### Bakgrund:

STIB-auktoriseringen infördes för mer 17 år sedan, som en chans för medlemsföretagen att kvalitetssäkra sig. Genom att uppfylla en rad kriterier finns möjligheten att bli ett auktoriserat företag, vilket ska försäkra beställarna om ställningar med hög kvalitet, som byggs av företag med ordning och reda på sina rutiner.

### STIBs auktorisationsnämnd består av:

**Thomas Berglund,**  
Nämndens ordförande,  
SCA Munksund AB

**Håkan Skotte,** Skanska Sverige AB

**Jan Salkert,** Svevia AB

**Anders Barchéus,** NCC Construction Sverige AB

**Hans Eriksson,** Entreprenörföretagen

**Lars Sandström,** Murnings & Putsentreprenörerna

**Håkan Bengtsson,** E.ON Sverige AB

**Anders Strömbäck,** Ordförande STIB

**Håkan Carlsson,** Kansliansvarig STIB

### För att bli STIB-auktorerad krävs att:

Minst en person från företagets ledning går STIBs företagsledarkurs steg 2

Alla arbetsledande tjänstemän går STIBs arbetsledarkurs

All ställningsbyggande personal, inklusive inhyrd, har STIB Kompetensbevis, BYN Yrkesbevis eller BYN Erkännandeintyg. Lärlingar är undantagna men får inte överstiga 40% av arbetskraften

Företaget har ett godkänt verksamhetsledningssystem för kvalitet och arbetsmiljö

Företaget medverkar till att revisioner kan göras





## FAKTA

**Namn:** Louise Gunnarsson

**Ålder:** 23

**Bor:** Staffanstorps i Skåne

**Yrke:** Lagerarbetare på Sydställningar AB

**Familj:** Mamma Åsa, pappa Magnus, syster Sophie och hunden Stina (en Amstaff)

**Bästa motorfilm:** Gone in 60 seconds

**Om jag tvingades byta jobb:** Då skulle det nog bli dagis. Jag tycker det är kul med barn.



# Därför valde jag ställning

Slita hårt och känna sig trött efter jobbet är Louise Gunnarssons mål med arbetslivet. Då passar det bra att vara lagerarbetare på Sydställningar AB.

## Hur kom du in i branschen?

När jag var 15 började jag sommarjobba med att måla och smörja materialet på ett ställningsföretag. Sedan gick jag transport på gymnasiet och då gjorde jag praktik på min morbrors firma där jag fick köra truck. Där fortsatte jag jobba efter studenten och nu är jag på min tredje arbetsplats.

## Vad fastnade du för när du höll på att måla ställningar?

Det var nog att jag fick sköta mig själv, och sen den lite grabbiga miljön eller vad man ska säga. Jag kan gå och se ut hur jag vill utan att bry mig. Men så ska man ju inte säga, för ingenting ska ju vara könsrelaterat. Jag gillar att jobba med kroppen och känna mig trött när jag kommer hem. Jag har provat sitta inne på kontorsjobb men får ont i huvudet av det.

## Nu jobbar du på lagret. Vad gör du där?

Packar material, spiror, balkar och maskor av annat. Sorterar upp det, kör truck.

Ibland följer jag med ut på byggen och hjälper lastbilschauffören att lasta av, så det inte blir så mycket spring fram och tillbaka för honom.

## Är det ovanligt med tjejer i branschen?

Ja, jag har inte träffat någon mer än min kusin som också jobbade i morbrors firma. Jag tycker fler skulle prova på. Det är himla roligt och man ska inte vara rädd för att visa att man klarar ett tungt jobb. När jag började hantera materialet var jag inte rädd för att be om hjälp. Det tar lite tid att träna upp tekniken, men alla har ju börjat någonstans.

## Du har också varit köksa på sjukhus och vikarie på förskola. Finns det några likheter mellan de jobben och ställning.

Det skulle vara att man blir lika trött i benen som köksa. Och på dagis är det kanske lite samma ljudnivå som när man slänger upp grejerna på lagret. Annars finns det inga likheter.

## Du har ett stort motorintresse. Är det något du har användning för i jobbet?

Nej, det skulle väl vara att jag kör truck. Från början ville jag köra lastbil, det var därför jag gick det gymnasium jag gick, men jag vet inte varför jag ville det egentligen. Men jag fick i alla fall både kort för lastbil och truck.

## Och på fritiden?

På somrarna kör jag så mycket motorcykel som möjligt. Jag har en HD som står på laddning nu. Jag kör gärna till jobbet också, tar ungefär tjugo minuter. Så det är lagom. Redan som liten tyckte jag det var kul med motorer och jag fick min första egna fyrhjuling när jag fyllde nio.

*Text: Petra Westlin  
Bild: Lisa Mattisson*





*Håkan Bengtsson arbetsmiljösamordnare på E.ON är en av ledamöterna i auktorisationsnämnden och han deltar också aktivt i samband med revisioner. Han ser gärna att fler företag går mot en STIB-Auktorisation hans förhoppning är att det ska bli ett krav för att få stanna kvar i branschen.*

## E.ON kräver STIB-auktorisation

År 2014 beslutade E.ON Sverige om en stor arbetsmiljösatsning inom hela företaget. Ett av besluten innebär att E.ON bara kommer att tillåta STIB-auktoriserade ställningsföretag på sina arbetsplatser. I alla nya upphandlingar är detta ett krav på huvudentreprenörerna och beslutet gäller i alla regioner där E.ON är verksamt.

När E.ON använder byggställningar är det inte bara höga höjder som innebär en risk utan också företagets handelsvara, elektricitet. De bygger ibland i driftsatta områden med högspänning på 130 000 volt, upp till 400 000 volt.

– Om en ställning är felbyggd och välter där inne så innebär det direkt livsfara för dem som är på ställningen eller runtomkring. Därför måste vi säkerställa att det byggs med allra högsta

kvalitet och som vi ser det är det bara STIB-auktoriserade företag som kan erbjuda den kvaliteten, säger Håkan Bengtsson, arbetsmiljösamordnare på E.ON.

Auktoriseringen innebär högre krav än ett STIB-medlemskap, och det som har motiverat E.ON till kravet på auktorisation är att öka säkerheten och få ner antalet olyckor, berättar Håkan Bengtsson. Han menar att det inte spelar någon roll om det rör sig om en



entreprenör eller en tredje man eller en E.ON-anställd – ingen ska skada sig på arbetsplatsen.

E.ON:s upphandlingskrav har gällt från 2014 men det är en liten bit kvar tills policyn är helt genomförd på samtliga E.ONs bolag i Sverige.

– Vi gör ramavtalsupphandlingar på fyra till sex år och det är svårt att ändra på de avtal som ingicks före 2014. För de avtalen gäller de gamla reglerna fram till nästa ramavtalsförhandling men när vi köper upp enstaka projekt gäller de nya reglerna sedan 2014, säger Håkan Bengtsson.

E.ON handlar aldrig själva upp tjänster från ställningsentreprenörer, det gör huvudentreprenörerna. Auktorisationskravet skrivs in i avtalet med huvudentreprenören och där framgår det att samma krav gäller alla underleverantörer.

– I fjol gjorde vi ungefär 650 stickprov i vår verksamhet och i år är målet 800. Hittar vi en underleverantör som inte följer vårt regelverk så innebär det konsekvenser för huvudentreprenören där vi har avtalet. Vi har inte arbetsgivaransvaret i våra projekt och har egentligen ingen skyldighet att göra de kontrollerna vi idag gör. Men det är vårt varumärke det handlar om och vi vill inte att någon ska skada sig på arbetet när man utför arbete åt E.ON.

Håkan Bengtsson tror att huvudentreprenörerna kanske tycker att det är lite besvärligt med auktorisationskravet eftersom så få leverantörer är auktoriserade i dag.

– 13 procent är auktoriserade, 87 procent är det inte. Men det är det som skiljer agnarna från vetet. Det är de tretton procenten vi vill jobba med.

STIBs auktorisationskrav är betydligt högre än Arbetsmiljöverkets. Här krävs STIBs kompetensbevis, BYNs yrkesbevis eller BYNs erkännandeintyg som är en validering av utländska utbildningar. Enligt Håkan Bengtsson finns det flera anledningar till att inte fler företag ansöker om auktorisation.

– Vissa tycker inte att det är lönt och, nu sticker jag ut hakan lite, vissa kanske jobbar lite i en gråzon där man inte vill registrera alla som jobbar i firman eftersom man har ofördelaktiga arbetsförhållanden, det ser vi också.

Håkan ingår själv i STIBs auktorisationsnämnd som representant för elbranschen. Han har suttit i nämnden i ungefär ett år och tillsammans med två andra gör han revisioner åt STIB. Åtta av de 36 auktoriserade företagen har de hunnit med under 2017.

– Vi ser vissa brister, till exempel att man saknar ett lärlingsbevis men ofta är de inskickade för godkännande och det är handläggningstiden som ställer till det. Mindre problem och brister men vi ser också mycket positivt.

– Man får ju vara bättre än vad auktorisationen kräver också och när vi ser goda exempel delar vi dem med de andra företagen vi reviderar. När det gäller säkerheten ska vi aldrig konkurrera.

Än så länge är E.ON det enda företaget som skrivit in krav på STIB-auktorisering i sin policy men Håkan Bengtsson tror att fler aktörer på byggmarknaden kommer att följa deras exempel.

– Jag hoppas också att fler ställningsentreprenörer går mot en STIB-auktorisering. Min förhoppning är att det ska bli ett krav för att kunna stanna kvar i branschen.

Att inte fler företag redan nu kräver auktorisation tror han beror på att många beställare inte förstått att det är en skillnad mellan STIB-medlemskap och auktorisation.

– STIB måste helt enkelt börja marknadsföra auktorisationen bättre.

*Text och bild: Stina Rosén*



## Kontakta oss för branschspecifik hjälp eller rådgivning

### Kontaktuppgifter kansliet i Sölvesborg:

Ställningsentreprenörerna  
Gesällvägen 2  
294 77 SÖLVESBORG

info@stib.a.se  
hakan@stib.a.se

Tel: 0456-33 30 95  
Mobil: 072-329 48 02

Välkomna att kontakta oss:  
Håkan Carlsson & Ingela  
Stjernberg Carlsson

## Ackord kan vara olycksrisk

Av de anställda med ackordslön har 72 procent någon gång råkat ut för en arbetsplatsolycka, medan siffran för de med vanlig timlön är 57 procent. Det visar en studie som beställdes av tidningen Byggnadsarbetaren där 700 slumpmässigt utvalda byggnadsarbetare fick svara på en enkät.

– Mycket tyder på att löneformen påverkar sannolikheten för att olyckor inträffar, säger Magnus Stenberg, forskaren bakom rapporten.

*Arbeterskydd*

## Kvinnor toppar NCC

På årsstämman som NCC hade 5/4 klubbades vilka styrelseledarmötena skulle bli, och resultatet blev att fyra av sju är kvinnor. NCC är därmed den första byggjätten med kvinnlig majoritet i styrelsen. För valberedningen har det inte handlat om att specifikt hitta kompetenta kvinnor. Valberedningen har sökt efter personer med den kompetens som behövs efter det senaste årets förändringar i NCC.

SvD




Se upp  
för trappan!

Vilken trappa-  
appappappa?

# ÄR DU SÄKER?

PcP levererar halkfria lösningar sedan 1927.

PcP, Durk Sverige AB Ruskvädersgatan 3B SE-418 34 Göteborg T: 031-53 59 60 info@pcp.se www.pcp.se

member of  Group





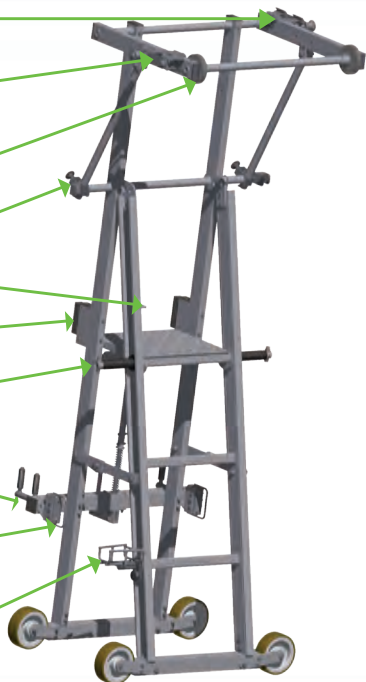
HiMount

# Effektiv säkerhet för en högst effektiv byggnadsställning

Med +8 HiMount monteringsplattform kan en person montera ställningens fasta skyddsräcken och vertikaler med skarvning i bomlagnivå för optimal styrka. Allt under full säkerhet.



- Materialhållare för gitterräcken
- Materialhållare spiror/horisntaler
- Hjul för transport upp och ned
- Lås för räcke
- Omvänd broms
- Glidkuddar för överräcke
- Extra fotsteg
- Gaffel hindrar stjälpning åt alla håll
- Handtag för Gaffel
- Korg för långa spiror/horisntaler



- fungerar lika bra vid nedmontering.
- har materialhållare för spiror, gitterräcken, horisntaler, mm som ökar material hanteringssäkerheten samtidigt som de ökar effektiviteten i byggandet.
- fälls lätt ihop och säkras med inbyggda transportsäkringar när arbetet är färdigt.

**PlusEight System AB**

[info@pluseight.net](mailto:info@pluseight.net)

[www.pluseight.net](http://www.pluseight.net)

Göteborg  
031-779 90 50

Stockholm  
08-514 950 80

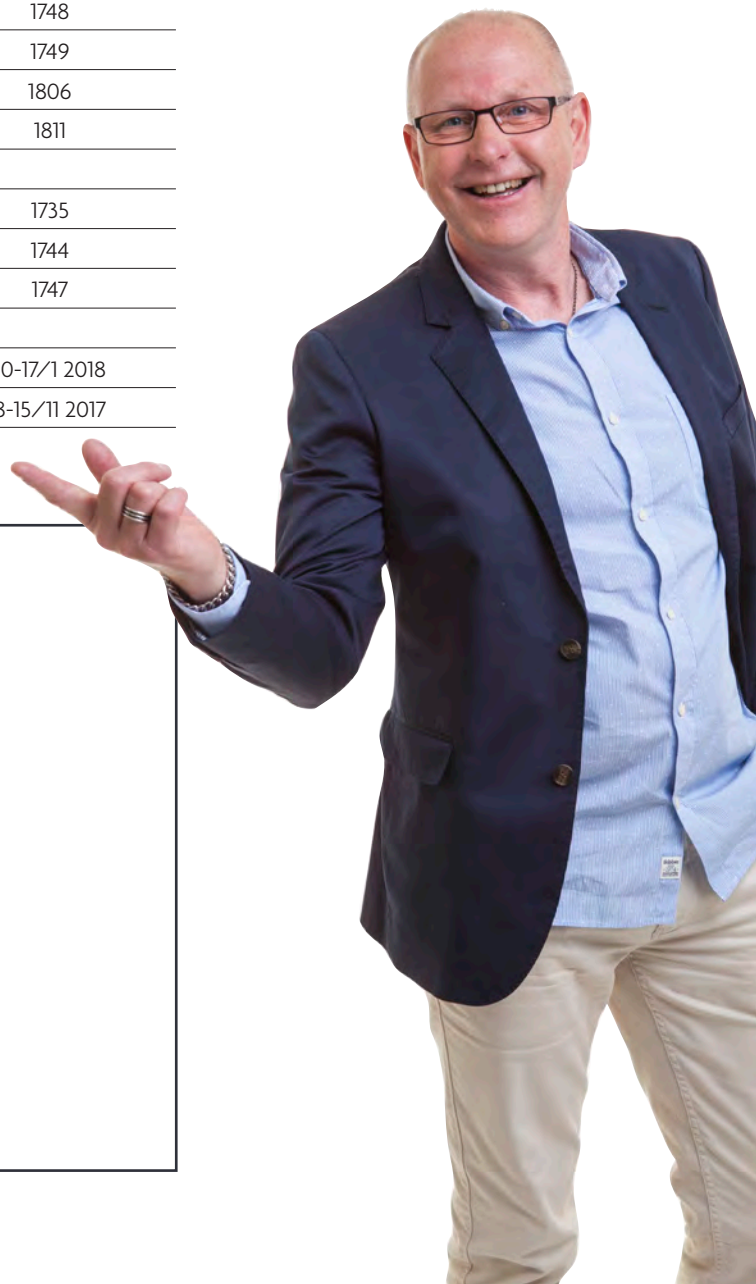
# STIBs inplanerade kurser 2017–2018

Kurser	Kursort	Vecka
Y3 (särskild utbildning om ställningar)	Mölnadal	1744
Y3 (särskild utbildning om ställningar)	Sollentuna	1745
Y3 (särskild utbildning om ställningar)	Norsborg	1747
Y3 (särskild utbildning om ställningar)	Jönköping	1750
Y3 (särskild utbildning om ställningar)	Norsborg	1803
Y3 (särskild utbildning om ställningar)	Mölnadal	1804
Y3 (särskild utbildning om ställningar)	Luleå	1805
Y3 (särskild utbildning om ställningar)	Sollentuna	1807
Y3 (särskild utbildning om ställningar)	Herlingborg	1812
<hr/>		
Tilläggsutbildning om väderskydd	Jönköping	1741
Tilläggsutbildning om väderskydd	Helsingborg	1742
Tilläggsutbildning om väderskydd	Mölnadal	1743
Tilläggsutbildning om väderskydd	Sollentuna	1746
Tilläggsutbildning om väderskydd	Hudiksvall	1748
Tilläggsutbildning om väderskydd	Norsborg	1749
Tilläggsutbildning om väderskydd	Luleå	1806
Tilläggsutbildning om väderskydd	Mölnadal	1811
<hr/>		
Arbetsledarkurs	Jönköping	1735
Arbetsledarkurs	Mölnadal	1744
Arbetsledarkurs	Norsborg	1747
<hr/>		
Företagsledarkurs, steg 1	Gran Canaria	10-17/1 2018
Företagsledarkurs, steg 2	Gran Canaria	8-15/11 2017

Efterfrågan på STIBs branschspecifika utbildningar runt om i landet är fortsatt hög och för att möta efterfrågan erbjuder vi likt tidigare utbildningarna vid fler tillfällen samt på fler orter. Ytterligare tillfällen utöver planerade kan tillkomma, bevaka och anmäl via STIBs hemsida [www.stib.a.se](http://www.stib.a.se).

Text: Håkan Carlsson  
Bild: Serny Pernebjerg

Passa på  
att höja din  
kompetens, välj  
en utbildning som  
passar dig och  
ditt företag!



## STIB välkomnar nya medlemmar

**Byggställningar i Östergötland AB**  
Motala

**K F Entreprenad AB**  
Norrköping

**Ställnings Jouden Uppsala AB**  
Uppsala

**Jonas Hoffmann Byggställningar AB**  
Lysekil



# Utbildningsaktiviteter 2017

Efterfrågan på STIBs utbildningar har under första halvåret varit fortsatt stor, när vi nu sammanställer utvärderingarna ser vi att vi lyckats tillgodose branschens efterfrågan och att kundnöjdheten motsvarar vår strävan att erbjuda högkvalitativa utbildningar.

Sedan 1 september 2016 gäller en ny utbildningsväg för ställningsbyggare som genomför sin yrkesutbildning där delar av utbildningen sker på distans, utbildningen ska ge en stärkt kompetens och ökad säkerhet. De kurser som krävs för erhållande av BYN yrkesbevis är gemensamma grun-

der alla, gemensamma grunder hus och yrkesdel 2 & 3. Förutom de godkända teoretiska kurserna krävs också praktisk erfarenhet av ställningsbyggnation, den totala utbildningstiden till ett yrkesbevis är 4200 timmar.

## STIB UTBILDNINGAR TILL OCH MED VECKA 24 2017

	Kurstid timmar	Genomförda 2017	Genomförda totalt	Total tid timmar
		Antal deltagare	Antal deltagare	
Y1 (Allmän utbildning om ställningar)	16	130	4 143	66 288
Y2-Y3 (Särskild utbildning om ställningar)	80	57	3 587	286 960
Gemensamma Grunder Alla (Grundläggande byggkunskaper för yrkesbevis)	40	51	51	2 040
Gemensamma Grunder Hus (Fördjupning i byggprocessen för yrkesbevis)	40	45	45	1 800
Validering (Särskild utbildning om ställningar)	16	59	317	5 072
Tilläggsutbildning om väderskydd	32	72	781	24 992
Arbetsledarkurs	56	20	204	11 424
Företagsledarkurs, Steg 1	40	22	379	15 160
Företagsledarkurs, Steg 2	40	0	159	6 360
		<b>Totalt antal timmar</b>		<b>353 808</b>

**FALL SAFE**  
nordic

**VI KAN FALLSKYDD,  
KONTAKTA OSS!**

Tel: 044-103499  
E-mail: info@fallsafeonline.se

X-treme  
Lite

**FS242 | X-treme™ Lite Sele  
FS920-TB | Fallskyddsblock**



I över 30 år har Turner Acess konstruerat och tillverkat innovativa och säkra lösningar för bygg- och underhållssektorer.



Turner OCTO® Byggnadsställningar



Aluminiumställningar



Hantverksställningar



Utbildning

Turner Octo Sverige  
Magnus Norström  
Tel 0721920865  
Brynolfsväg 4, 26655 Vejbystrand  
magnus.norstrom@turner-access.co.uk



Turner Acess Ltd  
65 Craighton Road, Glasgow G51 3EQ  
Tel: 0141 309 55 55  
Email: enquiries@turner-access.co.uk  
www.turner-access.co.uk







## PERI UP

Flexibelt ställningssystem med hög säkerhet

### Teknik. Konstruktion. Säkerhet.

Det mycket flexibla ställningssystemet PERI UP kan i princip tillgodose alla önskemål för nyproduktion, renovering av fastigheter samt industriella ställningslösningar.

- Säkra lösningar för trygg arbetsmiljö
- Tekniska lösningar med konstruktionsansvar
- "Gravity Lock" för snabb och säker montering

**Kontakta oss gärna!**



**Form  
Ställning  
Plywood  
Konstruktion**

[www.peri.se](http://www.peri.se)







# FW FACKVERKSSYSTEM GÖR DET OMÖJLIGA ENKELT

Mångsidig problemlösare med obegränsade tillämpningar

- ▶ Perfekt integrerat i Layher Allround-systemet
- ▶ Smidiga och lättbyggda delar
- ▶ Stora spännvidder och hög lastkapacitet

Allround FW Fackverkssystem. En praktisk problemlösare där bara fantasin sätter gränserna. Du bygger snabbt och smidigt stödbalkar, utkragningar, hängställningar, arbetsplattformar - eller vad du vill!  
– Mer möjligheter från Layher.

*Glad sommar önskar vi på*

Layher® 

[www.layher.se](http://www.layher.se)

Mer möjligheter. Ställningssystemet.